

Mardjan Seighali met Job Hulsman - Tot op de dag

*Mardjan Seighali. Ills.:
Joseph Sassoon Semah*

‘Wie in het buitenland opnieuw begint moet zich bewijzen.’

Mardjan Seighali (1964) is geboren in de Iraanse plaats Rasht, waar ze een liberale opvoeding genoot; religie speelde geen rol.

Als scholiere maakte ze mee dat Iran in opstand kwam tegen de exorbitante levensstijl van de Sjah en hem tot aftreden dwong. De Iraanse ayatollah Khomeini kwam terug uit zijn tijdelijke verblijfplaats in Parijs en werd als held onthaald. Hij won de verkiezingen en veranderde Iran in een theocratisch bolwerk.

Mardjan Seighali sloot zich aan bij de Iraanse oppositiepartij Mojahedin-e Chalgh, de Volksmoedjahedien, een partij die streefde naar een meer gelijke welvaartsverdeling. Twee jaar later, in 1981, werd de partij door Khomeini tot vijand van god verklaard. Ze werd voor haar veiligheid door haar vader ontvoerd naar een tante in Teheran.

Als ze tussentijds haar familie bezoekt voor het nieuwjaarsfeest, wordt ze door de Revolutionaire Garde opgepakt, en wordt in de gevangenis, gemarteld, bedreigd en vernederd. Haar wordt niets bespaard omdat ze voor de partij pamfletten uitdeelde en deelnam aan discussies. Veel van haar medegevangenen

eindigen in een massagraf, zoals haar vriendin Tahmina 'een bloem die niet tot bloei mocht komen.' Haar ouders sloten een deal met het regime waardoor ze na anderhalf jaar uit de gevangenis werd ontslagen, op voorwaarden dat ze moest trouwen en ze kreeg een studieverbod. Vlak na haar vrijlating trouwt ze, met tegenzin, met Rasoul: ze wilde vrij zijn, maar de eer van de familie was zo gered. Ze krijgt met hem twee zonen.

Mardjan Seighali was woedend omdat ze geen enkele inspraak had gehad op haar vrijlating; thuis mag ze nergens over praten.

Ze wil voor alles onafhankelijk zijn en vol strijdlust, ook in haar relatie met haar man Rasoul. Het is voor haar heel moeilijk over haar persoonlijke ervaringen te vertellen. Ze memoreert vaak de woorden van haar vader, toen ze vrijkwam uit de gevangenis: 'Hier praten we niet meer over!'

Haar man Rasoul was in 1989 gevlucht naar Nederland, omdat hij gezocht werd vanwege een filmopname van een steniging. Mardjan Seighali wordt vervolgens herhaaldelijk opgepakt en weer vrijgelaten. Ze komt als zesentwintigjarige, na een aantal mislukte vluchtpogingen, met haar twee kinderen in 1990 in Nederland terecht waar ze weer moeizaam een gezin vormt met Rasoul, eerst in Den Helder, dan in Brummen en uiteindelijk in Almere, waar ze zich thuis voelt: 'Almere - nieuwe stad waar je als nieuwkomer een nieuw leven kan beginnen.'

Ze worstelt nog steeds met haar herinneringen aan de gevangenis en het regime van ayatollah Khomeini, maar eenmaal in Nederland besluit ze alles op alles te zetten om haar leven weer betekenis te geven.

In 1997 voltooide ze haar studie Maatschappelijk werk- en dienstverlening aan de Hogeschool van Amsterdam. Later werd zij o.a. directeur van Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF (die ook haar studie financierde), zat in de Raad van Advies College voor de Rechten van de Mens en krijgt een baan als hoofd Sector Communicatie & Publicatie en Relatiemanagement bij Stichting Erfgoed Nederland. Sinds november 2020 is ze voorzitter van het Humanistisch Verbond.

Schrijver en journalist *Job Hulsmans* van uitgeverij Ambo/Anthos, die in 2017 Iran bezocht, weet haar te enthousiasmeren haar verhaal op te schrijven. Ze ontmoeten elkaar regelmatig aan haar keukentafel in Almere, en ook zelf kroop ze achter haar computer.

Na de lancering van *Tot op de dag* weet ze niet of ze blij is, want ze denkt nog steeds aan de mensen die in onvrijheid woonden en wonen. Sinds haar vrijlating

in 1983 vraagt ze zich nog steeds af: 'is het een straf of een zegen dat ik vrijkwam? Als er iets te kiezen viel, wat zou ik dan hebben gekozen: thuiskomen met de herinneringen die ik heb en daarmee door het leven gaan of helemaal niet meer thuiskomen? De vragen galmen nog steeds door mijn hoofd.'

Mardjan Seighali met Job Hulsman - Tot op de dag - Ambo/Anthos Uitgevers, Amsterdam, 2021. ISBN 9789026353291

Opnieuw beginnen: Mardjan Seighali bij TEDxAlmere

Linda Bouws - St. Metropool Internationale Kunstprojecten